

Inhoud

Algemene inleiding.....	2
Beleidsthema ouderen	3
Inleiding en kader	3
Enkele concrete cijfers	3
Mogelijke thema's om samen op in te zetten.....	3
Beleidsthema geïntegreerde perinatale zorg.....	4
Inleiding en kader	4
Mogelijkheden in samenwerking	4
Beleidsthema integrale toegankelijkheid	5
Beleidsthema mantelzorg	5
Inleiding en kader	5
Enkele relevante cijfers	5
Mogelijkheden in samenwerking	6
Beleidsthema palliatieve zorg	6
Inleiding en kader	6
Relevante cijfers	6
Mogelijkheden in samenwerking	7
Beleidsthema schooluitval	8
Inleiding en kader	8
Relevante cijfers	8
Mogelijkheden in samenwerking	8

Algemene inleiding

De Vlaamse overheid vraagt aan de zorgraden en de lokale besturen om voor de komende beleidsperiode afstemming te creëren tussen het lokaal sociaal beleid enerzijds en het meerjarenbeleid van de zorgraad anderzijds. De zorgraad wil de lokale besturen binnen de eerstelijnszones uitnodigen om samen de complexe uitdagingen in zorg en welzijn aan te pakken.

Als lokaal bestuur bent u momenteel volop het nieuw meerjarenbeleid 2026-2032 aan het voorbereiden en uitwerken. Eens het nieuw meerjarenplan van de lokale besturen klaar is zal de zorgraad samen met de cluster lokale besturen bekijken welke beleidsthema's binnen het lokaal sociaal beleid vanuit de zorgraad mee kunnen worden ondersteund. De nieuwe beleidsperiode van de zorgraden loopt van 2027 tot 2033.

De zorgraad wil u graag een aantal thema's aanreiken waar we de komende beleidsperiode kunnen in samenwerken. Deze thema's komen uit de analyse van lokale en regionale cijfers, uit de Vlaamse prioritaire beleidsthema's en uit signalen van lokale en regionale partners in welzijn en gezondheidszorg.

We geven per beleidsdomein enkele relevante cijfers mee, maar dit is slechts een samenvatting. Mocht u rond bepaalde thema's meer uitgebreide cijfergegevens wensen, contacteer ons dan gerust.

We hopen u te inspireren en in de toekomst op een structurele manier samen te werken om het welzijn en de gezondheid van de burgers in het Meetjesland te verhogen.

Beleidsthema ouderen

Inleiding en kader

De “grijze druk” in het Meetjesland is hoog, hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Bovendien willen mensen alsmaar langer thuis kunnen blijven wonen. Dat maakt dat de druk op welzijn, (eerstelijns)zorg en de inrichting van onze openbare ruimte en sociaal-cultureel leven ook stijgt. Dit stelt ons samen voor complexe uitdagingen, waarvan we als zorgraad geloven dat we deze enkel op een goede manier kunnen aanpakken door samen te werken.

Enkele concrete cijfers

Zie afzonderlijke bijlage

Mogelijke thema's om samen op in te zetten

Eenzaamheid

Gezien het hoog percentage ouderen dat alleen woont, heeft deze doelgroep een verhoogd risico op sociaal isolement en eenzaamheid. Vroegdetectie, inzetten op sociaal weefsel (via bijvoorbeeld zorgzame buurten) en een breed socio-cultureel aanbod op maat van de doelgroep zijn voorbeelden van beschermende factoren waar we samen kunnen op inzetten.

Geestelijke gezondheidszorg

We merken uit cijfers dat het percentage binnen de doelgroep dat psychofarmaca neemt, blijft stijgen. Dit is een duidelijke indicator dat de geestelijke gezondheid binnen de doelgroep ouderen een uitdaging is. Dit vereist opnieuw een goede vroegdetectie en laagdrempelige toeleiding naar de gepaste hulp. Ook kennis verhogen over het thema en inzetten op een betere bewustwording zijn uitdagingen die we best samen kunnen aangaan. Goede samenwerkingsafspraken, een duidelijk kader voor doorverwijzing en opvolging en duidelijke communicatie op maat zijn hierin essentieel.

Toegankelijkheid

Dit is uiteraard een thema dat niet enkel voor de doelgroep ouderen belangrijk is. Vanuit het proportioneel universalisme richten we ons beleid en onze acties naar alle burgers, maar variëren we in intensiteit naargelang de doelgroep. Universal design stelt dan weer dat als we ervoor zorgen dat de toegang tot dienstverlening en openbaar domein verzekerd wordt voor in dit geval ouderen, dit automatisch ook de toegankelijkheid verhoogt voor alle burgers. Zowel de zorgraad als het lokaal bestuur kunnen vanuit hun eigen expertise en regiefunctie positieve impact genereren als het gaat over toegankelijkheid. Toegankelijkheid verhogen is immers een uitdaging voor heel veel verschillende beleidsdomeinen en wordt dus best als transversaal beleid uitgewerkt, doorweven binnen alle meer specifieke beleidsdomeinen. We denken hier bijvoorbeeld aan openbare ruimte, vrije tijd, dienstverlening, zorgsystemen, welzijnswerk, ...

Dementie

De kans dat iemand in zijn of haar leven dementie krijgt is 1 op 5. Ruimt 10% van de mensen boven de 65 jaar heeft dementie, boven de 80 jaar is dat al ruim 20% en boven de 90 jaar zelfs ruim 40%. Bovendien treft dementie ongeveer 3 keer zoveel betrokken personen (naasten en professionele hulpverleners) als het aantal mensen met dementie zelf. Gezien de sterk verouderende bevolking is dementie dan ook één van de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst. Als lokaal bestuur kan je op verschillende manieren mee inzetten op dit thema. Door informatie te verstrekken, door whatsapp buurtpreventie op te richten waar men vermiste personen met dementie kan melden en terugvinden, door laagdrempelige inloophuizen in te richten, door het concept “dementievriendelijke gemeente” uit te rollen, door mantelzorgers te ondersteunen, ...

Beleidsthema geïntegreerde perinatale zorg

Inleiding en kader

Het interfederaal plan voor geïntegreerde zorg werd op 8 november 2023 ondertekend tussen de federale overheid en de deelstaten. Dit plan is bedoeld om de transitie naar een duurzaam en beter gecoördineerd zorgbeleid in België te bevorderen. Het interfederaal plan schuift 3 doelgroepen naar voor: zwangere vrouwen, kinderen en jongeren met obesitas en kwetsbare groepen. In eerste instantie wordt het programma, gericht op zwangere vrouwen, hun kinderen en hun gezin tijdens de eerste 1000 dagen na de conceptie, uitgerold. Deze eerste 1000 dagen hebben immers een grote impact op de groei, ontwikkeling en kwaliteit van leven van het kind op korte en lange termijn.

Het doel van dit [interfederaal programma](#) is de effectieve toegang tot zorg en ondersteuning te verzekeren voor kwetsbare zwangere vrouwen tijdens de eerste 1000 dagen. Deze zorg is geïntegreerd, continu en afgestemd op de noden van de zwangere vrouw, hun kinderen en hun gezin (volgens het principe van proportioneel universalisme). Dit vraagt een sterke interactie en samenwerking tussen de betrokken zorg- en welzijnsprofessionals enerzijds en het gezin anderzijds.

In een eerste fase zal het programma zich focussen op zwangere vrouwen met psychosociale kwetsbaarheden. Het uiteindelijke doel is om de doelgroep uit te breiden naar alle zwangere vrouwen, moeders, hun kinderen en gezinnen tijdens de eerste 1000 dagen, om holistische zorg en ondersteuning op maat aan te bieden.

De belangrijkste elementen in het programma zijn:

- Outreaching - Proactief (kwetsbare) zwangere vrouwen proberen te bereiken en hen aanmoedigen om screening te zoeken
- Systematische screening van psychosociale kwetsbaarheden via het Born in Belgium Professionals (BiB) platform
- Persoonlijke prenatale adviesgesprekken (PPA)
- Zorg- en welzijnscoördinatie
- Multidisciplinair overleg of perinataal overleg

Mogelijkheden in samenwerking

De zorgraden van het Meetjesland brengen een perinataal netwerk samen om de implementatie van dit programma binnen onze regio mogelijk te maken. Deelname aan dit perinataal netwerk vanuit de expertise lokaal bestuur en/of Huis van het Kind is zeker een meerwaarde.

Het lokaal bestuur kan via de sociale dienst, samen met de partners binnen het geïntegreerd breed onthaal (GBO), helpen om kwetsbare zwangere vrouwen toe te leiden naar het programma. De zorgraad kan het mee mogelijk maken dat de verwijzingen van de sociale dienst ook effectief worden opgenomen.

Het lokaal bestuur heeft zeer goede communicatiekanalen gericht naar de burger. Deze kunnen worden ingezet om het programma bekend te maken. De zorgraad heeft goede communicatiekanalen naar professionals binnen zorg en welzijn en zal deze inzetten om te informeren en samenwerking te faciliteren.

Beleidsthema integrale toegankelijkheid

Het Meetjeslands Overleg voor Personen met een Beperking (MOPB) werkte in 2024 samen met de zorggraden een charter “Voorbij de beperking” uit.

Dit charter is een uitnodiging voor de lokale besturen van het Meetjesland om zich te engageren voor integrale toegankelijkheid. Zij kunnen dit doen door een ‘inclusief beleid’ te voeren en een aantal aanpassingen op een tiental lokaal relevante beleidsdomeinen te voorzien. Zo kunnen mensen met een beperking volwaardig deelnemen aan het maatschappelijk leven en krijgen ze maximale ontplooiingskansen. De gemeenten hoeven niet alles zelf te doen. Zij kunnen de rol opnemen van facilitator of stimulator en hiervoor nauw samenwerken met de lokale organisaties, voorzieningen en personen.

Alle lokale besturen hebben dit charter reeds ontvangen. Mocht je het nog eens willen nalezen dan vind je het op de [website](#) van de eerstelijnszone.

Beleidsthema mantelzorg

Inleiding en kader

Mantelzorg omvat de regelmatige zorg en ondersteuning aan een familielid, vriend of buur met een zorg- of ondersteuningsnood door ouderdom, ziekte, een beperking, psychische kwetsbaarheid of verslavingsproblematiek. Deze zorg kan uiteenlopen van hulp bij huishouden en persoonlijke hygiëne tot emotionele en administratieve ondersteuning.

De Meetjeslandse werkgroep Mantelzorg is een netwerk van diverse zorg- en welzijnspartners, lokale besturen en ervaringsdeskundigen. Wij engageren ons om mantelzorgers binnen het Meetjesland beter te erkennen en ondersteunen. Mantelzorg is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Samen met de lokale besturen willen we het thema graag extra in de verf zetten. We zijn ervan overtuigd dat het lokaal sociaal beleid heel wat tools in handen heeft om mantelzorgers beter te ondersteunen. We geloven in een grotere slagkracht indien we onze krachten als eerstelijnspartners, Zorgraad en Lokale Besturen bundelen.

Het Vlaams mantelzorgplan 2022-2024 benadrukt het belang om in te zetten op enerzijds de (h)erkenning van mantelzorgers en anderzijds te werken rond 5 specifieke thema's:

1. **Mantelzorgbeleid op het werk:** Bevorder flexibele werkregelingen en samenwerking met werkgevers.
2. **Ondersteuning bij scharniermomenten:** Betrek mantelzorgers bij zorgprocessen.
3. **Jonge mantelzorgers:** Ondersteun jonge mantelzorgers via scholen en lotgenotencontact.
4. **Psychosociale ondersteuning:** Bied stressmanagement workshops en mentale gezondheidsscreenings.
5. **Administratie en rechten:** automatische rechtentoekenning en Informatie centraliseren via www.mantelzorgers.be

Enkele relevante cijfers

De [Zorgenquête](#) 2021 (Bronselaer et al, 2021) van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin toont aan dat mantelzorg het leven van vele mensen doorkruist. Zo verleende 1 op 3 Vlamingen van 18 jaar en ouder het afgelopen jaar mantelzorg. Uit deze groep zijn er 33% van hen die meer dan 10 uur/week aan mantelzorg besteden. Bovendien combineert 70% van de Vlaamse mantelzorgers op beroepsactieve leeftijd hun zorgtaken met een betaalde job, wat wijst op een aanzienlijke belasting

die zij dagelijks ervaren. Daarnaast blijkt ook dat 1 op 5 Vlaamse tieners tussen 11 en 18 jaar jonge mantelzorger is.

Mogelijkheden in samenwerking

- Mantelzorgers identificeren en sensibilisering naar de doelgroep
- Toegang verhogen naar diverse ondersteuningsmogelijkheden en rechten
- Informatie en adviesverstrekking
- Een intern mantelzorgbeleid ontwikkelen voor eigen personeel
- Richten op jonge mantelzorgers via netwerk Huis van het Kind en via eigen jeugd- en sportdiensten

Meer uitgebreide informatie vind je in het bijgevoegde document dat werd uitgewerkt door de Meetjeslandse werkgroep mantelzorg.

Beleidsthema palliatieve zorg

Inleiding en kader

Palliatieve zorg richt zich op het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met een levensbedreigende aandoening en hun naasten. Naast medische zorg omvat deze aanpak ook fysieke, psychische, sociale en spirituele ondersteuning. Palliatieve zorg kan al starten vanaf het moment van diagnose van een ongeneeslijke ziekte.

Omdat zorg steeds vaker buiten het ziekenhuis plaatsvindt, wordt de rol van de eerste lijn belangrijker dan ooit. Huisartsen, (thuis)verpleegkundigen, sociaal werkers, mantelzorgers en andere professionals in de buurt van de patiënt staan voor de uitdaging om vlot samen te werken en zorg op elkaar af te stemmen.

Lokale en regionale uitwerking van de [hervormingen binnen palliatieve zorg](#) is ook een prioritair Vlaams beleidsthema.

Relevante cijfers

Aantal burgers dat een begeleidingstraject kreeg in palliatieve zorg door het palliatief netwerk

ELZ O & W Meetjesland		2020	2021	2022	2023	2024
9060	Zelzate	26	25	33	25	31
9880	Aalter	33	41	20	40	38
9900	Eeklo	44	38	44	33	47
9910	Knesselare/Ursel	19	15	16	14	23
9920	Lievegem	55	55	43	46	30
9940	Evergem/Ertvelde/Sleidinge	55	56	69	52	65
9960	Assenede/Bassevelde/Boekhoute	25	26	30	25	30
9970	Kaprijke/Lembeke	10	10	14	9	13
9980	Sint-Laureins	17	12	14	16	12
9990	Maldegem/Adegem/Middelburg	51	59	45	43	51
		335	337	328	303	340

Leeftijd		2020	2021	2022	2023	2024
	0-19j	0	0	1	1	0
	20-39j	0	1	0	0	0
	30-39j	2	2	1	1	0
	40-49j	8	11	10	8	11
	50-59j	31	25	25	25	27
	60-69j	52	53	61	51	67
	70-79j	93	80	88	79	90
	80-89j	114	116	94	87	103
	90-99j	34	45	45	48	40
	100+j	1	2	1	3	2
		335	335	326	303	340
Geslacht		2020	2021	2022	2023	2024
	man	178	200	179	171	182
	vrouw	157	137	149	129	158
		335	337	328	300	340
Gezinssituatie		2020	2021	2022	2023	2024
	samenwonend met echtgenoot/partner	198	206	204	186	211
	samenwonend met anderen	39	36	28	23	30
	wonend in gemeenschap	25	24	20	16	17
	alleenwonend	73	71	76	75	82
		335	337	328	300	340

Mogelijkheden in samenwerking

- Verhogen van palliatieve geletterdheid bij burgers: dit helpt om gesprekken over levenseinde te normaliseren (vb. infosessies rond palliatieve zorg)
- Informeren en stimuleren vroegtijdige zorgplanning (vb. door infosessie hierover te organiseren): dit helpt mensen, hun naasten en zorgverleners om tijdig in gesprek te gaan over zorgwensen en behandeldoelen.
- Vermaatschappelijking van palliatieve zorg: mensen met een ernstige ziekte worden niet alleen ondersteund door professionals, maar ook door familie, burens, vrijwilligers en lokale gemeenschappen. Deze hulp kan praktisch zijn (vb. boodschappen, vervoer, ...) maar ook emotioneel zijn. Door gespreksgroepen te organiseren, inrichten van fysieke troostplekken, ondersteunen van mantelzorgers kan hieraan tegemoetgekomen worden.
- Samenwerken met zorg- en hulpverleners: Sociaal werkers van de sociale dienst kunnen bruggen leggen tussen patiënten en diensten, signaleren van structurele hiaten

Beleidsthema schooluitval

Inleiding en kader

Schooluitval is een complex probleem dat aanzienlijke gevolgen heeft voor de toekomst van kinderen en jongeren alsook voor de samenleving. Het leidt vaak tot langdurige werkloosheid, lagere inkomens en gezondheidsproblemen. Schooluitval is vaak het resultaat van een combinatie van factoren: (vb. zittenblijven, problemen thuis, negatief schoolklimaat, psychische problemen, gebrek aan ondersteuning, armoede, ...)

Schooluitval baart heel wat partners die werken met kinderen en jongeren in het Meetjesland ernstige zorgen. Het was het meest gehoorde signaal op het overleg van 28/01/25 in de regio.

Relevante cijfers

Vanaf de leeftijd van 14 jaar merken we een sterke stijging in het aantal afwezigheden op school (van 179 in het schooljaar 2018-2019 naar 256 in het schooljaar 2023-2024). Het aantal problematische afwezigheden (vanaf 12 jaar) is sterk gestegen (meer dan verdubbeld) sinds de start van de covidcrisis. Men spreekt over problematische afwezigheden wanneer een leerling 5 of meer halve dagen per schooljaar **ongewettigd** afwezig is.

Mogelijkheden in samenwerking

Lokale besturen spelen een grote rol in het voorkomen en aanpakken van schooluitval, gezien hun nabijheid tot scholen, gezinnen en gemeenschappen.

- Een geïntegreerde aanpak met scholen, organisaties en lokale besturen is ontzettend belangrijk en zorgt ervoor dat iedereen kan leren van elkaar en een breed vangnet voor kinderen en jongeren kan spannen. Als alle partijen kunnen samenwerken, kunnen we schooluitval verminderen
- Ondersteun ouders bij het leerproces van hun kinderen door vb. ouderavonden, workshops, ...
- Ondersteun gezinnen in kwetsbare situaties (vb. huiswerkbegeleiding, opvoedingsondersteuning, financiële hulp)
- Zorg voor voldoende middelen en ondersteuning voor scholen om preventieve maatregelen te implementeren (vb. subsidies, trainingen, scholen op het grondgebied samenbrengen en leren van elkaar)
- Organiseer buitenschoolse activiteiten en programma's die de betrokkenheid van jongeren bij de gemeenschap vergroten.